

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 242 «Туризм»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та управління туристичною діяльністю»
на тему: «Розробка стратегії диверсифікації рекреаційно-оздоровчих послуг (на прикладі
центру дельфінотерапії «НЕМО»)»

Виконавець

студентка 6 курсу 21 групи факультету ЦЗФН

Шолошенко Ганна Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Давиденко Ірина Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2018 р.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дипломної роботи обумовлена тим, що основною метою рекреаційної діяльності є відновлення здоров'я та розвиток життєвих сил людини. Рекреаційна сфера являє собою важливу частину національної економіки, об'єднуючи розгалужену систему рекреаційних закладів, підприємств інфраструктури та інших суміжних галузей, що мають тісні виробничі й економічні зв'язки, спільно використовують ресурси з метою задоволення різноманітних оздоровчих, пізнавальних, культурних та інших потреб населення. Ця сфера як невід'ємна частина способу життя людини має стати одним із визначальних факторів соціально-економічного розвитку країни у довгостроковій перспективі. Господарська діяльність рекреаційних підприємств є досить багатогранною, може бути запропонована досить велика кількість стратегічних альтернатив розвитку та економічного зростання підприємств в мінливих ринкових умовах, які спонукають до утримання існуючих та розширення нових масштабів діяльності господарюючих суб'єктів сфери рекреації. В якості такої альтернативи може виступати диверсифікація як важливий напрямок управління функціонуванням підприємства та формування перспективних конкурентних позицій.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування і розробка практичних рекомендацій щодо впровадження стратегії диверсифікації рекреаційно-оздоровчих послуг на прикладі центру дельфінотерапії «НЕМО».

Завдання дослідження:

- охарактеризувати сутність та значення рекреаційно-оздоровчих послуг;
- розглянути підходи до класифікації рекреаційних послуг;
- охарактеризувати диверсифікацію як сучасний напрямок розвитку рекреаційно-оздоровчих послуг;
- розглянути сутність методу дельфінотерапії;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику центру дельфінотерапії «НЕМО»;
- оцінити ефективність використання методу дельфінотерапії для оздоровлення дітей
- визначити напрями диверсифікації послуг центру дельфінотерапії «НЕМО»;
- обґрунтувати проект впровадження дельфінотерапії для дорослих в центрі «НЕМО».

Об'єктом дослідження є процес надання рекреаційно-оздоровчих послуг.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних аспектів розробки стратегії диверсифікації рекреаційно-оздоровчих послуг на прикладі центру дельфінотерапії «НЕМО».

Базою дослідження є центр дельфінотерапії «НЕМО».

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань у кваліфікаційній роботі використовуються наступні методи:

- аналізу та синтезу - при визначенні категорій рекреація, рекреаційно-оздоровча послуга;

- економіко-статистичний метод для аналізу економічних показників діяльності центру дельфінотерапії «НЕМО»;
- метод експертних оцінок – при аналізі проблем, пов'язаних з лікуванням аутизму в Україні;
- економіко-математичний метод при обґрунтування проекту впровадження дельфінотерапії для дорослих в центрі «НЕМО».

Для обробки та аналізу інформації використовувалися комп'ютерні програми Microsoft Word і Microsoft Excel.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, звітна та внутрішня інформація досліджуваного центру дельфінотерапії «НЕМО», анкетування відвідувачів центру дельфінотерапії «НЕМО».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, (102 найменування), Загальний обсяг роботи становить 118 сторінок. Основний зміст викладено на 107 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретико-методологічні основи надання рекреаційно-оздоровчих послуг»* розглянуто сутність та значення рекреаційно-оздоровчих послуг, підходи до класифікації рекреаційних послуг, диверсифікацію як сучасний напрямок розвитку рекреаційно-оздоровчих послуг

У другому розділі *«Аналіз діяльності центру дельфінотерапії «НЕМО»»* було розглянуто сутність методу дельфінотерапії, загальна організаційна характеристика центру дельфінотерапії «НЕМО», завдяки проведеним дослідженням було розраховано оцінку ефективності використання методу дельфінотерапії для оздоровлення дітей

У третьому розділі *«Стратегічні напрями розвитку центру дельфінотерапії «НЕМО»»* було визначено напрямки диверсифікації послуг центру дельфінотерапії «НЕМО», обґрунтовано проект впровадження дельфінотерапії для дорослих в центрі «НЕМО», описані основні психотерапевтичні принципи, які можуть бути застосовані в дельфінотерапії дорослого. На підставі цих принципів складена модель взаємодії учасників дельфінотерапії, розписані ролі учасників терапевтичного процесу. Також були проведені розрахунки, у яких вказано прогнозований звіт про прибутки і збитки по роках розрахункового періоду, що відображає доходи і витрати центру реабілітації «НЕМО», безпосередньо пов'язані з даним проектом.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Роль і вага рекреаційної діяльності, як складної виробничої галузі специфічних товарів та послуг, які покликані задовольняти відповідні духовні і матеріальні потреби людей, швидко зростає. Економічна сутність рекреаційних послуг полягає у її двоїстості – крім суто матеріальної складової, прямий економічний ефект від якої можна визначити на основі відповідної фінансової звітності, вона має також нематеріальну складову (відновлення робочої сили) яка сьогодні, в умовах постіндустріальної економіки, має значно більшу вагу ніж перша складова.

2. Господарська діяльність рекреаційних підприємств є досить багатогранною, може бути запропонована досить велика кількість стратегічних альтернатив розвитку та економічного зростання підприємств в мінливих ринкових умовах, які спонукають до утримання існуючих та розширення нових масштабів діяльності господарюючих суб'єктів сфери рекреації. В якості такої альтернативи може виступати диверсифікація як важливий напрямок управління функціонуванням підприємства та формування перспективних конкурентних позицій. Для підприємств рекреаційної сфери це є однією з найбільш вигідних з економічної точки зору стратегій, проте процес диверсифікації саме на рекреаційному підприємстві має свої особливості, у порівнянні з іншими підприємствами, які виникають зі специфічних рис рекреаційного продукту. І саме диверсифікація може допомогти уникнути серйозного впливу на економіку рекреаційного підприємства таких чинників, як сезонність, велика залежність від політичних, економічних та соціальних факторів. Стратегію диверсифікації діяльності рекреаційних підприємств слід розглядати як стратегічну перспективу для зміцнення підприємством сегменту ринку та розширення останнім масштабів діяльності.

3. Дельфінотерапія є альтернативним, нетрадиційним методом психотерапії, де в центрі психотерапевтичного процесу лежить спілкування людини і дельфіна. Це спеціально організований процес, протікає під наглядом ряду фахівців: лікаря, ветеринара, тренера, психолога (психотерапевта, дефектолога, педагога). В психотерапії беруть участь спеціально навчені тварини, що володіють «Хорошим характером». Дельфіни грають з пацієнтами, плавають, катаються на спині, погладжують, просять у відповідь ласки.

4. Дельфінотерапія в міжнародній мережі дельфінаріїв «НЕМО» була створена в 2005 році за участю кращих лікарів і психологів СНД. Сьогодні ця мережа нараховує 9 постійно діючих центрів дельфінотерапії в Україні, Росії, Республіці Білорусь та Казахстані. Велика мережа центрів надає можливість клієнтам обрати найбільш привабливе для них місто для проходження реабілітації. За час існування відділ дельфінотерапії провів заняття для більш ніж 15 тисяч дітей. Така кількість пацієнтів дозволила отримати колосальний досвід в роботі з дітьми, вдосконалити методіку дельфінотерапії і зробити її максимально результативною.

5. Для отримання максимального результату курс терапії з дельфінами дуже важливо проводити в комплексі з іншими реабілітаційними процедурами. У центрі

дельфінотерапії та реабілітації «НМО» дитині надається можливість брати участь в цілісній системі оздоровлення, корекції та навчання. Сеанси дельфінотерапії допомагають збільшити адаптивність дитини до різних терапевтичних та реабілітаційних програм, підвищити здатність до засвоєння нових знань і навичок. Завдання фахівців полягає в тому, щоб безпосередньо в цей період якомога більше задіяти різні види впливу і навчання. Професійні лікарі та психологи підбирають індивідуальний курс процедур і занять з урахуванням специфіки захворювання та особливостей пацієнта. За результатами аналізу даних можна зробити висновок, що кількість дітей, які проходять реабілітацію в центрі дельфінотерапії «НМО» щорічно зростає. Досить затребуваними є послуги дельфінотерапії. У порівнянні з послугами за методикою загальної реабілітації послугами дельфінотерапії користуються в 1,5 рази більше дітей. За даними провідних світових організацій, що займаються питаннями аутизму, в останні роки кількість людей з таким розладом неухильно зростає і на сьогоднішній момент складає 1% від усього населення планети, тобто більше, ніж все населення України.

6. За статистикою дитячий аутизм діагностується щодня кожні 20 хвилин. У хлопчиків захворювання зустрічається набагато частіше, ніж у дівчаток. Серед дітей чоловічої статі аутистів в п'ять разів більше, ніж серед дітей жіночої статі. Аутизм нерідко супроводжується розумовою відсталістю.

7. Як показують дослідження, на енцефалограмах пацієнтів після сеансів дельфінотерапії відзначається синхронізація активності обох півкуль мозку, яка, в кінцевому результаті, сприяє підвищеному виробленню ендорфінів. Вони відіграють значну роль в стабілізації процесів, пов'язаних з пам'яттю, навчанням, сном і мають болезаспокійливий і заспокійливий ефект. Спілкування і своєрідна «дружба» з дельфінами допомагає дітям з діагнозом аутизм та синдромом Аспергера подолати складності в спілкуванні з оточуючими людьми, покращує психоемоційний стан та загальний тонус організму. В результаті «лікування дельфінами» дитина швидше та легше адаптується в соціумі, практично не відчуваючи при цьому страху.

8. У роботі було запропоновано проводити корекційні заняття для дорослих з посттравматичним стресовим розладом у мережі центрів дельфінотерапії «НМО». Було розглянуто необхідні складові впровадження такої послуги для дорослих в центрі дельфінотерапії «НМО» у м. Одеса. Представлений у роботі проект є достатньо ефективним для засновників. Ефективність цього проекту підтверджує факт, що ринок платних медичних послуг в Україні має стійку тенденцію до зростання. Попит на рекреаційно-оздоровчі послуги центру «НМО» перевищує пропозицію. За наведеними у роботі розрахунками термін окупності проекту організації центру реабілітації «НМО» складе 12 місяців при максимальних витратах. Точка безбитковості проекту складає 360 тис. грн., що є цілком можливим для центру реабілітації, аналогів якому в Україні поки що немає.

АНОТАЦІЯ

Шолошенко Г.І. «Розробка стратегії диверсифікації рекреаційно-оздоровчих послуг (на прикладі центру дельфінотерапії «Немо»)»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 242 «Туризм»
за магістерською програмою «Економіка та управління туристичною діяльністю»
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес надання рекреаційно-оздоровчих послуг.

У роботі розглядається сутність та значення рекреаційно-оздоровчих послуг, підходи до класифікації рекреаційних послуг, диверсифікація як сучасний напрямок розвитку рекреаційно-оздоровчих послуг.

Проаналізовано сутність методу дельфінотерапії, надано загальну організаційну характеристику центру дельфінотерапії «НЕМО», здійснено оцінку ефективності використання методу дельфінотерапії для оздоровлення дітей.

Запропоновано напрями диверсифікації послуг центру дельфінотерапії «НЕМО», обґрунтовано проект впровадження дельфінотерапії для дорослих в центрі «НЕМО».

Ключові слова: рекреація, диверсифікація, дельфінотерапія, рекреаційно-оздоровчі послуги, реабілітація.

ANNOTATION

Sholoshenko G.I. «Development of the diversification strategy of recreational and health services (on example of " Nemo " dolphintherapy center »
qualifying work for obtaining an educational master's degree in specialty 242 «Tourism»
for a master's degree program «Economy and management of tourism activities»
Odessa National University of Economics
Odessa, 2018

Master's degree work consists of three chapters. The object of research is the process of providing recreational and health services.

The essence of the concept of dolphin therapy is considered in the article, the importance and necessity of this method for adults is determined, the general organizational-economic characteristic of the NEMO rehabilitation center is provided.

The main economic indicators of activity for the implementation of the NEMO Rehabilitation Center for adults have been analyzed.

The introduction of new procedures for rehabilitation was proposed, the projected profit and loss account for the NEMO rehabilitation center was constructed and the payback period of the project of the organization of the rehabilitation center "Nemo" was calculated.

Key words: recreation, diversification, dolphin therapy, recreational and health services, rehabilitation.